

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicorum, Et Aliorum
Ecclesiasticorum Speculum**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

An præscriptione, & Superiorum tolerantia, Canonici horat suas non
canentes, a distributionem, quas perceperint, restitutione excusentur.
cap.xi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

Ne est quod quis se excusatum iri credat à prædicta
restitutione per illud iuris axioma: Multa fieri de iu-
rii prohibentur, quæ tamen facta tenent. Nam hoc lo-
cum duntaxat habet in his, quæ temporalem prohibi-
tionem suæ causam habent, non autem quæ perpetuam,
sicut hæc prohibitio super distributionum perceptione
fit, vt ex dicta constitutione clarè liquet. Ad eò, vt
Andreas Coccius & Ioannes Andrea, qui maxime sunt in-
ter interpretes iuris pontificij auctoritatis dicant, quòd
illa, quorum lucro distributiones amissa, seu perditæ
sunt, remittuntur; nihilominus restituere teneantur. Nam
ex quo non potest quis illas recipere, nullo modo sua
sibi querant, quin ad restitutionem teneantur, cum illa
restitutione contra mentem & prohibitionem d. constitutionis.

De restitutione, & Superiorum tolerantia, Canonici horas
quas non canentes à distributionum, quas perceperunt, resti-
tutione excusentur. CAP. XI.

Præmissa ad hoc, vt quis possit præscribere lōgo vel
longissimo tēpore, distributiones sic perceptas, vel
in eisdem sic percipiendis; requiritur, quòd habeat
bonam fidem. Verum si contra ius possideat, vel possi-
deret mendacitè, præsumitur mala fidei. Nulla enim an-
tiqua dierum possessio iuuat aliquem malæ fidei pos-
sessori, nisi respuerit postquam nouerit se aliena pos-
sessor, cum bonæ fidei possessor dici non possit.
Quæritur cum Canonici non canentes horas, aliaque
temporalia officia, vel in iisdem non deseruientes contra d.
constitutionem distributiones possideant, vel pos-
sederint, malæ fidei esse præsumantur; & quòd
in antiqua dierum præscriptione se iuuare, seu excu-
sari possint, necessum omninò videtur (saluo interim
iudicio doctorum, & rectius sentientium iudicio) vt
omnes se reforment, & emendent. Nec est
absolutè obtentu, seu prætextu cuiusquam consuetudi-
nariæ suam quis tueatur, vel putet ex hoc licere
quædam moris de longa inualuisse consuetudine ar-
guitur. quoniam diuturnitas temporis non diminuit
peccatum, sed auget: imò tantò grauiora sunt crimina,
quòd diutius infelicem animam tenuerunt alligatam.
Præ-

Obiectio.
a l. pater su-
rioso. ff. de his
qui sunt sui vel
alie. iuris.
Solutio.

b glos. sing. et
nor. in c. tua. de
sponsa. duor. et
in c. vides. dist.
10. & in c. que
contra ius. de
reg. iur. in 6.
c. vt habet glo.
in d. ca. unico.
de cler. non re-
sid. in 6.

d arg. c. qui cō-
tra. & ibi glo.
Dym. & Pak.
de reg. iur. in 6.
c. text. nec in c.
vigilanti. ca. si
du. genti. & c.
fin. de rescript.
& ibid. gloss.
& DD.

f text. apert. in
c. non satis. &
sequen. de sim.

Præterea dato, sed non pro vero concessio, quod post tempora d. constitutionis Bonifacij vique ad confirmationem, & publicationem concilij Tridentini eiusdem in his prouincijs acceptionem interuentis plus quam ducenti, & 50 anni, conuicta, & tolerantia Pontificum, & Episcoporum in diuersis locis interea irrepsisset consuetudo, quod Canonici in foro præfens, licet cum alijs non cantaret, distinetur percipere deberet, & quas sic recepisset, restituere teneretur, & ex tanta huiusmodi diuturnitate temporis, Pontificum, & Episcoporum cōsensu ad hanc di consuetudinem accessisse præsumeretur: ut hoc à restitutione excusari posse videretur, quod dictam Bonifacij constitutionem distributam recepisset. Veruntamen à tempore publicati, & in his prouincijs concilij Tridentini, cessare debet huiusmodi excusatio. Quandoquidem illud d. constitutionem Bonifacij innouauit, & in vsum reuocauit, & constantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus, & ab illo tempore non potest dici contraria consuetudine aliquò legitime præscriptum fuisse, & tolerantia Pontificum, & Episcoporum, quibus III. a quo dictum concilium confirmatum, & approbatum est, & Pius V. illius successor, & moderatus Gregorius XIII. Pontifices, item harum prouinciarum Episcopi, omnibus præsertim Canonici, & alij ecclesiasticis diligentem obseruationem dicti concilij præscripserunt, & iniunxerunt, vt ex constitutionibus, & rescriptis, & statutis eorundem constat. Ita vt constitutione distributionum, quæ contra dispositionem constitutionis Bonifacij & concilij Tridentini receptæ sunt; nulli excusandi esse videantur, & nihilominus, vt supra dictum est, doctiorum & sententiarum iudicio.

Et licet Pontifex atque Episcopi etiãnum multas malas consuetudines contra ius, & SS. concilij Tridentini tolerent, tamen subditis omnibus, & timor Dei, & propriæ salutis amor inest, seruitutis cogitandum, & perpendendum frequenter, quod olim in causâ quadam abusu Innocentij

a sess. 24. de
reform. cap. 12.

Episcopo & Cantori Tornacensi rescri-
 ptum: Multa, scilicet, tolerari per patientiam, quæ si
 deducta fuerint in iudicium, exigente iustitia non de-
 berent tolerari. Quocirca, quia confessio, & absolutio
 patientis sic ad instar actus iudicialis quo à sacerdote
 peracta à iudice sententia pronuntiatur, sicut à SS. Tri-
 dentina Synodo definitum est^b, apparet quod in huius-
 modi iudicio supradictus abusus de recipiendis distribu-
 tionibus contra prædictam Bonifacij constitutionem
 non deberet diutius tolerari, sed, iustitia atque salute
 patientium exigente, reformari. Siquidem à prædi-
 cta Synodo Tridentina decretum, & declaratum quo-
 quod habentes dignitatem, personatum, &
 curam in ecclesia cathedrali, vel collegiata, si perso-
 natus competens ibi seruitium iuxta formam ab Episco-
 po præscribendam die statuto non impleuerint, illius
 distributionem amittant, nec eius quoquo modo
 honorarium acquirant, sed fabricæ ecclesiæ, aut alteri pio
 loco applicetur. Atque hoc in ijs tantum ecclesiis con-
 ditionem intelligitur, in quibus nulla est consuetudo, vel
 statutum, ut dictæ dignitates non seruentes aliquid
 decantent. Nec obstat, si dicatur neminem teneri ad di-
 cantum officiorum decantationem, nisi compulsus
 fuerit, propterea quod in dicto concilio Tridentino di-
 citur^c: Omnes diuina per se, & non per substitutos
 compellantur obire officia. Quia concilium postquam
 promouisset in usum d. Bonifacij constitutionem, me-
 morans, & providens, quod fortasse in quibusdam eccle-
 siis quorum Canonicorum in abusus, & malis con-
 ditionibus tanta esset obstinatio, seu obduratio, ut
 ipsorum distributiones ad tertiam partem fructuum, vel
 ultra ascenderent, & diuinis officiis interessent, tamen
 hoc officia propter illas nollent decantare, vel iisdem
 decantare: Idcirco voluit, & statuit dicta Synodus, ut
 tales, & præsertim tales, quos neque timor Dei, ne-
 que ecclesiæ honor, neque amor salutis propriæ inuita-
 tum, inuicti in exemplum aliorum, ad diuina of-
 ficia se faciendâ, & decantandâ compellerentur; vi-
 deat, & considerato quod hoc ex primæua canonicatuum,
 & præbendarum institutione, atque iuris dispositione

*a per cap. eius
 iamdudum. in
 fin. de præb.
 Canonici à con-
 fessorum suis ad
 distributionem
 contra iuris dis-
 positionem per-
 ceptarum con-
 stitutionem co-
 gendi sunt.
 b sess. 4. ca. 6.
 de sacram. pœ-
 nit. c. can. 9.
 c sess. 22. dere-
 for. cap. 3.*

d sess. 24. c. 11.

*Qui ad diuina
 officia per se ip-
 sos obicunda co-
 pellendi sunt.*

Ll facere

facere teneantur. Quinimò eadem Synodus, cum l. 21. cap. 7. declarasset beneficia ad diuinum cultum & que ecclesiastica munia obeunda esse constituta, & hæc negligenterur, statuisse, vt tertia pars fructuum & quorumcumque prouentuum, & obuentuum dignitatum, quàm canonicatum, personarum, officiorum in ecclesiis cathedralibus, & collegiatis quibus nullæ, vel nimium tenues essent distributiones separari deberet, & in distributiones quotidianas uerti; ne qua in parte minueretur diuinus cultus, & ei debitum omnibus in rebus obsequium prestantur, voluit, vt crescent non seruitium contumacia, & ret contra eos procedere iuxta iuris, ac sacrorum diuinum dispositionem.

Tertia pars fructuum dignitatum & prebendarum conuerti debet in distributiones.

a Francif. de plat. Theol. Baron. in l. restit. n. 173. alleg. l. si pecuniam. et l. si mulier. ff. de condit. cau. dat. cau. nō sec. §. l. i. §. i. ff. de condit. ob caus. b in sum iur. de cler. non resid. c alleg. ca. quia nonnulli. §. c. cōque. d. d. iur. d. c. proposuit. de filius presb. c. arg. cap. cum decorem. de fili. presb. §. arg. d. c. conuente. §. c. tum ad hoc. ubi. §. c. diuersis. de cler. conuig. g. arg. d. c. quia nonnulli. §. c. extirpande. §. qui vero. de preben.

Ad hæc vulgata est apud Canonistas & Sacrosanctæ regule, quod restituere teneatur, qui accepit causam, & causa nō est secuta. Sed Canonici sunt diuinis officiis distributiones accipiunt obsequium, vt scilicet diuinis officiis in ecclesia canonicis ministerio deseruiant, vt patet per loca & iura allegata. Ergo si hanc causam propter quam distributiones acceperunt, non fecerint, à restitutione eadem quomodo excusari poterunt non videntur desertum si dicta conditio ob causam in iudicio contentetur. Hostiensis cui maxima inter Canonistas obicitur auctoritas, respondens ad questionem, quæ clericis residere debeant. Certè, inquit, in periculis propria faciendo seruitium ecclesiæ, in suo officio etiam si Canonicus sit, alij Canonico ministranti. Ad hoc enim sunt constituta beneficia, ut seruitium inde fiat. Vnde ipsa non debet recipere, si deseruit. Parum autem est, præsentiam sui exhibere, si curam seu seruitium ecclesiæ negligere. Et contra prauam consuetudinem quarundam ecclesiarum, quæ reputant Canonicos residentes, ex quo præsentiam in loco, licet non intrent ecclesiam. Sed non qua ratione magis intelligatur residens, quo ad receptionem beneficii, præsens Canonicus, qui in manu accipitrem deseruens, nec aliter ecclesiæ deseruiens, absens ex causa etiam probabili & honesta. Hostiensis.

vestiens. Hinc D. Iacobus Varinerius Decanus ec-
clesiasticorum, fecit sententiam Archidiaconi b, di-
cti, quod illi, qui tenentur interesse diuinis officiis, non
satisfaciunt, nisi cum effectu adsint, celebrando, & can-
tando. Atque hoc ipsum sequitur glossa in pragm. sancte.
Quare si Canonici, qui tenentur interesse diuinis offi-
ciis, non satisfaciunt, nisi cum effectu adsint, celebrando,
vel cantando, euidenter consequi videtur, quod vigore
constitutionis Bonifacii ad restitutionem distributionum
revertantur, qui in diuinis officiis non celebrauerint vel
cantauerint, nisi, vt dictum est, legitime excusati sint.
Iniquum omnibus diligenter discussis, & considera-
tione videtur, quam sit periculosum, hanc supradic-
tam nostram sententiam, tanquam improbabilem, vel
grauis damna rejicere (sicut quidam fortasse facere po-
tuerunt, cum tot doctorum virorum testimoniis videatur
comparari: Et omnium consensu tutissimum sit, in iis
quae ad honores, & animam pertinent, sequi sententiam,
vnde tam partem, quae salutem animae promouet, atque
honestat ecclesiae, cultumque diuinum auget, & amplificat.

De panis Simoniacorum. C A P. XII.

Arcendum, & profligandum pestiferum il-
lud & execrandum Simoniae crimen ab ecclesia
Dei, mirum in modum illam labefactans, di-
uinitate & graues à summis Pontificibus, & oecumenicis
conciliis decretæ, & constitutæ sunt pœnæ. Si quis igi-
tur ordine suscipiendo Simoniam commiserit, ipso
iure ab illius executione suspensus est, & excommuni-
catus. Deinde qualitercumque de hoc crimine consti-
tuerit, siue per modum accusationis, siue inquisitionis,
siue denuntiationis, est deponendus.
Simoniacus autem in dignitate, vel beneficio conui-
ctus, pro accusatione, deponitur, & infamia notatur:
si inquisitionem, vel denuntiationem, amouetur; &
si in administratione officij beneficio
suscepti annexi, ipso iure quoque suspensus est.
Denique beneficium quod accepit, resignare, & tem-
perate restituere debet. Tamen ille, qui per Simoniam

a not. 119.
b in ca. fin. de
sent. exco. in 6.
c t. quom. di-
uin. offic. sit ce-
lebr. ad verb.
clausa.
d ca. accusati.
ca. quotionis. de
Simon. c. repe-
riunt. c. si quis
Episcopus. c. or-
dinationes. cap.
quibusdam. 1.
q. 1.
e c. super his. c.
inquisitionis. et
ibi gloss. et DD.
de accusati.
Goffred. et Ho-
stien. in sum. de
Simon.
f. c. per inquisi-
tione. de declo.
c. inquisitione
de accusa. c. sa-
ne. 15. q. 3. c. er-
ga Simoniacos.
1. q. 1.
g. c. dudum 2.
et ibi gloss. et DD.
de declo. gl. in d.
c. reperuntur.
1. q. 1. Goffred.
et Host. in sum.
tit. de Simon.
Syluest. in sum.
de Simon. §. 19.
h. c. de hoc. et c.
audiuimus. et
utrobique gloss.
et DD. de Simon.
Do. Soto de inst.
et iur. lib. 9.
quest. 61. Goff.
et Hostien. in
sum. t. 1. de Si-
mon.

L l ij resigna-